

Bloemenweiden en -randen Aanleg en beheer

Een overhoek of een rand langs een perceel met een blijvend inheems bloemenmengsel geeft een kleurig accent en het heeft een grote aantrekkingskracht op vlinders en andere insecten. Daarmee levert het een bijdrage aan de biodiversiteit in uw omgeving. Sleutel tot het succes van een bloemrijke weide of -rand is de juiste aanleg en een passend beheer.

Bloemenweide met (overblijvende) kruiden

Grondbewerking

De juiste voorbereiding van de bodem voordat u gaat zaaien is erg belangrijk. Zorg ervoor dat de bestaande vegetatie is verwijderd. Dit kan in de vorm van het afplaggen van de zode (bij kleinere oppervlaktes) of door de korte vegetatie ondiep te frezen en daarna onder te werken door ploegen of spitfreen. Door een bewerking minimaal 2-3 weken voor de zaai uit te voeren, kan het zaaibed nog wat bezakken. Is dit niet mogelijk dan dient de bewerkte grond spoor aan spoor aangereden of gerold te worden met lichte machines. Verwacht u veel onkruid in het uiteindelijke zaaibed pas dan de 'valsaaibed' methode toe. Voordat het definitieve mengsel wordt gezaaid bewerkt u meerdere keren oppervlakkig de bodem. Door het gekiemde onkruid periodiek te schoffelen daalt het aantal onkruidzaden in het zaaibed. Als er wortelonkruiden aanwezig zijn, moet er voor het inzaaien loodrecht op de ploegrichting geëgd worden. Een deel van de wortelstokken

wordt op deze manier verwijderd. Als er veel wortelonkruiden zoals kweek aanwezig zijn, levert inzaaien met een bloemenmengsel weinig op.

Zaadmengsel

Bij de keuze van het zaadmengsel is het van belang u goed te laten adviseren en rekening te houden met de grondsoort. Er zijn namelijk talrijke zaadmengsels in de handel met veel verschillende soorten overblijvende en éénjarige kruiden. Kies voor het beste resultaat voor een beperkt aantal inheemse soorten en koop zaaigoed dat gegarandeerd afkomstig is uit Nederland.

Houd bij de keuze van het zaadmengsel rekening met de grondsoort

In de tabel op de volgende pagina staat een veelgebruikt basismengsel met een beperkt aantal soorten voor een bloemenweide of -rand. De vermelde soorten voor de bloemenweide zijn geschikt voor niet of licht bemeste droge tot vochtige, matig voedselrijke zandgronden en lichte kleigronden.

Samenstelling graskruidenmengsel Zandgronden	percentage
Kruiden	
Margriet (wild)	15,00%
Knoopkruid (wild)	10,00%
Gewone rolklaver (wild)	15,00%
Gewoon duizendblad (wild)	15,00%
St. Janskruid (wild)	13,00%
Witte klaver	2,00%
Grassen	
Timothee	12,50%
Kropaar	5,00%
Beemdlangbloem	12,50%
Totaal:	100,00%

Graskruidenmengsel voor kleigronden

samenstelling graskruidenmengsel kleigronden	percentage
Kruiden	
Margriet (wild)	15,00%
Knoopkruid (wild)	8,00%
Gewone rolklaver (wild)	15,00%
Wilde peen (wild)	8,00%
Cichorei (wild)	6,00%
Luzerne	6,00%
Gewoon duizendblad (wild)	6,00%
Rode klaver (wild)	6,00%
Grassen	
Timothee	12,50%
Kropaar	5,00%
Beemdlangbloem	12,50%
Totaal:	100,00%

Graskruidenmengsel voor zandgronden

Inzaaien

De grondbewerking voor een goed zaaibed voor bloemenweides of -randen dient u zo ondiep mogelijk uit te voeren, maximaal 2 cm. Zaaïen dient oppervlakkig te gebeuren. De meeste gangbare zaaimachines zijn niet geschikt om de zaadmengsels in te zaaïen vanwege de uiteenlopende vormen en groottes van de zaden. Het ouderwets met de zaaibak breedwerpig met de hand inzaaien verdient de voorkeur, zelfs bij grotere oppervlaktes. Bij handmatig zaaïen is het noodzakelijk om het zaad voor-

af heel goed te mengen met vochtig metselzand (1 kg zaad/kruiwagen zand): de lichte zaadjes hechten zich aan de zandkorrels waardoor een betere verdeling wordt verkregen. Na het zaaïen zeer licht inharken mag, maar als de toplaag voor het zaaïen al iets was losgemaakt of opgeruwd, is deze laatste bewerking vaak niet nodig. Het gezaaid zaad dient contact te hebben met de grond. Daarvoor is een lichte bui regen al voldoende of kan het zaaibed na het zaaïen worden aangerold. De beste zaaïtijd is van half augustus tot half oktober, maar vanaf februari tot half april kan ook. Voor de winter zaaïen betekent dat de zogenaamde 'koudekiemers' in een mengsel ook actief worden. Vermijdt in ieders geval het zaaïen in te droge of te natte periodes en bij vorst.

Om snel een bloemrijk effect te krijgen kunnen desgewenst eenjarige akkerkruiden tot maximaal 10% van de totale hoeveelheid worden meegezaaid. Als de akkerkruiden na het eerste seizoen zijn uitgebloeid, kunnen deze worden gemaaid en afgevoerd.

Bloemrijke rand op een agrarisch bedrijf

Beheer

Let wel: Inzaaien zonder het juiste vervolfbeheer heeft geen zin.

Als in het eerste jaar na inzaai veel probleemkruiden opkomen zoals melde, kunt u deze 'bestrijden' door 3 tot 4 keer te maaien. Laat het 'onkruid' niet hoger worden dan 20-30 cm en maai terug tot 5 cm hoogte.

Voor het vervolg beheer van een bloemenweide wordt het beste resultaat bereikt als één tot twee keer per jaar wordt gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Bij twee maal maaien kan de eerste keer eind juni en de tweede keer half september worden gemaaid.

Type bloemrijk grasland/rand	Tijdstip	Frequentie	Opmerking
<i>Zeer voedselrijk</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mei tot in begin juni - Augustus – september - Oktober – begin november - Kort de winter in 	Tot 3x	
<i>Voedselrijk</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Mei tot in begin juni - Augustus-september - Kort de winter in 	2x	
<i>Matig voedselrijk</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Eind juli - September – begin oktober - Grootste deel kort de winter in 	2x	Stroken laten staan voor overwinterende insecten mogelijk
<i>Schraal</i>	<ul style="list-style-type: none"> - September - Grootste deel kort de winter in 	1x	Stroken laten staan voor overwinterende insecten mogelijk

De verhouding tussen grassen en kruiden kan gunstig worden beïnvloed door te maaien op het moment dat dominante grassen beginnen met bloeien omdat dan alle energie van de grasplant in de bloeistengel zit. Na het maaien dient het maaisel binnen 5 dagen te worden afgevoerd. De bodem wordt zo voedselarmer en dat heeft een bloemrijkere begroeiing tot gevolg.

Door hier en daar stroken te laten staan, bij voorkeur op beschutte plekken langs houtsingels en bosjes, ontstaat een geschikt leefgebied voor overwinterende rupsen en poppen van vlinders.

Bronnen;

Veldgids ontwikkelen van kruidenrijk grasland;
Wim Schippers, Ingeborg Bax, Monte Gardenier

Naar meer natuur; Ger Londo.

Website de Cruydhoeck;

<http://www.cruydhoeck.nl/advies/>

[algemeneaanwijzingenvooraanlegvanbloemenweides/bloemenweide-inzaaien/t368](http://www.cruydhoeck.nl/algemeneaanwijzingenvooraanlegvanbloemenweides/bloemenweide-inzaaien/t368)

Informatie en advies

Voor verdere informatie en adviezen kunt u contact opnemen met Coördinatiepunt Landschapsbeheer bij Brabants Landschap.

Foto's: Brabants Landschap (tenzij anders vermeld)

Tekeningen: Egbert Koopmans, 's-Hertogenbosch

Datum: 1 januari 2016

Colofon

Infoblad van het Brabants Landschap
Coördinatiepunt Landschapsbeheer

Postbus 80
5076 ZH Haaren
Coördinatiepunt Landschapsbeheer

T 0411 - 66 40 10

Algemeen:

T 0411 - 62 27 75

info@brabantslandschap.nl

www.brabantslandschap.nl

natuur dichtbij huis

Brabants Landschap

Coördinatiepunt Landschapsbeheer